

Proprietar: LUDOVIC VAKAR
Jucig. 1. Tribunalul Ciuc, sub Nr. 11940-1938, Dos. No. 27

CSIKI LAPOK

(ZIARUL CIUCULUI)

Redactor responsabil: VICTOR RESZEGH

Calinescu miniszterelnök és Ralea miniszter beszédei.

A május elseji munkásünnep alkalmával, a fővárosban nagygyűlésre jött össze az ország munkássága, képviselői és magán tisztviselői.

A nagy kongresszus megnyitó beszédét Ralea munkásügyi miniszter tartotta, aki hangostatta: a kongresszusnak a céhek tevékenységi mérlegének kell lennie, hogy felmérje a megtett utat és megjelölje a munkásosztály megszervezésére irányuló erőfeszítéseket.

Igy jutottunk el a céhtörvényhez a tartományonkénti egységes szervezéshez — folytatta Ralea miniszter. — Mert akkor, amikor megszüntek a pártközi harcot, nem tarthatnak tovább a szindikátusok közötti ellenségeskedések.

Ralea miniszter ezután hangostatta, hogy a munkásság megértette törekvéseit a bizalommal csatlakozott az új rendszer. Määrésat az új alkotmány rendszerre is viszonyozta gondoskodásával azt a bizalmat a rövid egy év alatt számos olyan panaszt és kívánalmat orvosolt, amiket a munkásság már évtizedekkel emellett kifejezésre juttatott.

Ófelsége a király — jelentette ki emelt hangon a munkásügyi miniszter a szavainál a terem közönsége hosszu tapoviharban tört ki — atyal gondoskodással fordult munkással felé. A munkásságnak is királyra akart lenni. A munkásság minden szenvedése

viszhangra talált szívében. Mint a román egység és igazságosság megtérsztító a, a dolgozókra is kitérjesszette oltalmát.

Ralea a továbbiakban ismertette a kormány munkáspolitikájának eredményeit és a véghezvitt nagy reformokat. Málég hangon cesélt a miniszterelnöknek a munkássággal szemben tanultott megértéséről, végül kiemelte az ünnep jelentőségét, mely a nagy ültások folytán a román munkástevékenység ünnepé lett a jelképe annak a fontos szerepnek, amelyet a munkásság az államtetben visz. Raért a munkásság háláját és szeretetét fejezi ki nagy királyával és országával szemben.

Ezután Calinescu miniszterelnök beszélt. Amel kezdte beszédét, hogy nemcsak a munkásság iránt értezt szeretete és megértése hozta ide a kongresszusra, hanem, mivel tudni szeretné, milyen visszhangot keltett a munkásság sorai között a kormány munkáspolitikai tevékenysége a emellett megakarja ismerel a jövőre vonatkozó kívánalmakat is. Amel itt tapasztalt, mély megelégedéssel tölti el. Megértette a munkásság lelkületét, látta, hogy egységes munkásság áit a régen szétbuzó munkásság helyébe. És az a munkásság nem politikai, hanem saját szakmai érdekeit szolgálásban áll. Majd így folytatta:

A mai munkásság, ellentétben a múltbeli munkássággal, amely féltéken és titokban igyekezett megélni napját, ma kormányával él meg azt. Amel nem tudott megvalósítani a munkásság számára a régi, állitólágon demokratá rend, megvalósítja ma a tekintélyt, de a munkássággal szembeni szeretettel elteft uralmi rendszer. Amel nem valósított meg a régi alkotmány, annak megvalósítását megkönnyítette ma az új alkotmány, amelynek célja és jele mindenekelőtt: a munka.

Egy dolgot azonban mindenkinek jól meg kell értenie és mélyen agyába kell vésnie: ezek a megvalósítások nem lettek volna lehetségesek, nem váltak volna valóra szeretett Uralkodónk, Ófelsége a király legfélsőbb megértése, mély szeretete, mindennapi öszitőzése, állandó bátorítása nélkül, amelyeket a munkásság kérdések megoldásában tanultott. Az Ó kezdményeséseinak, munkájának köszönhetjük mindazt, ami a munkásság igényei terén megvalósult.

Calinescu miniszterelnök ezután bejelentette, hogy a munkásság legilletékesebb képviselői bejelentették neki: szerény és nehezen szerzett keressenyűk egyrészt feláldozták a hadsereg felszerelésére, tanultját adva ezzel a hazafias érzeimelknek. Ebben a nyilatkozásban a nemzeti önévédelmi ösztöne nyilatkozott meg. Az ország megvédéséért nemcsak semmiféle áldozatot nem szabad kímélni, de minden pillanatban órködel is kell.

Azt mondják, hogy egy szomszédos ország sajtójában bizonyos követeléseket említenek Romániával szemben. Sőt azt is mondják: ezeket a követeléseket úgy állítják be, mintha azokat más külföldi hatalmak is támogatnák. Az ilyen agitációk nem alkalmasok az általaok óhajtott jószomszédi és baráti kapcsolatok megkönnyítésére.

Nem olyan természetűek, hogy tisztázzák a helyzetet. Eppen ezért határozottan ki akarom jelenteni iten, hogy soha egyetlen idegen hatalom illetékes képviselője sem sugalmazott semmiféle áldozathozatalt az ország területével kapcsolatban. Semhol nem láttam és nem érztem ilyen szerű igatás támogatását. Ellenkezéleg, állitíhatom, hogy a román kormányának az ország területi épségének és méltóságának megvédésére irányuló politikája — mindenütt teljes megértésre talált. Sőt, mi több, külföldi vezetők azt mondották, hogy ha mi nem tanultottunk volna ilyen magatartást, ók ajánlották és sugalmazták volna nekünk.

Következésképpen minden félreértés elkerülése végett le akarom szögezní: Románia jószomszédi és baráti kapcsolatokot kíván fenntartani a szomszédos államokkal. Hajlandó a kapcsolatok kulturális és gazdasági téren való megerősítéséért munkálkodni. Amelköz azonban valahol területünk megsértésére irányuló kísérlet merül fel, leghatározottabb és legelszántabb ellenállásunkba fog títközni. Ez nemcsak a kormány, vagy egy csoport politikája, hanem az országé, a nemzeté.

Calinescu ezután hangostatta, hogy az előző nemzedék feladata a nemzeti egység megvalósítása volt, míg a malé, hogy feláldozza magát fenntartásáért. — Ezután utalt a tartalékosok hazafiaságára és eszet megélt el az ország hazafias hangulatának jellemzésére. Hangostatta, hogy az ország felkérzült minden esethez. Beszédét ezzel fejezte be, hogy a munkásság igazságos panassal mindig megértésre találhat.

A nagygyűlés befejezése után mintegy 7000 munkásküldött Ralea munkásügyi miniszterrel, és a munkásság vezetőivel az ólan katonai rendekben elvonult a királyi palota előtt. Ófelsége a palota erkélyén fogadta a hatalmas menetet, amely lelkesen éltette az Uralkodót.

A menet végig vonult a Calea Victorieián a Carol park felé, ahol a munkásság vezetői koszorút helyeztek az Ismeretlen Katona sírjára.

Május Királynéja.

Tavasszal Isten nagy temploma, a szabad természet kinyitja ablakait, kitarja kapuát-ajtóit, hogy a meleg nap sugar batúzzék a beragyogjon, hogy töle életet, színt, bált, illatot nyerjen minden. Főleg májusban éri a föld az ég szeretetét mert keblét kitarja a szin-pompában és illatárban jelenik meg ura, az ember előtt. Felébred a természet tőle mély álmából, felkel rídeg lehangoltságából, leveit fehér hó vagy sűrű sárruháját, hogy napsugárszötte dívatos öltönyét felvegye. Megérttem a költő lelkületét, mikor bámulatában felkiált:

Oh természet, oh dicó természet, Mely nyelv merne versenyezni veled! Mily nagy vagy te! mentül inkább ballagasz, Annál többet, annál szebbet mondass.

(Petőfi Sándor: A Tiszsa).

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCÁJA.

Nemzeti multunkból.

A Vesselényi szövetség.

A másfél százados török uralom s az ennek következményeként beállott szakadás a legszomorubb ideje a magyar történelemnek. Egyfelől a török, másfelől a német rabolta, gyilkolta és használta játékszerül a magyart a saját érdekel védelmében. A török ellenségnek számított, mely ellen szívesen harcolt minden magyar, katólikus és protesztáns egyaránt. De német volt a koronás királya Magyarországnak s a német vesse-delm mégis olyan súlyos csapatát jelentett az országra, hogy a főurak egyrésze inkább akarta vállalni a török igtát, melyet adóval el lehetett intésni, míg a német nem csak az adót szedte be, hanem rabolt is mellé és üldözte is a protesztáns magyarokat. Akadtak aután olyan álmódorók is, akik sem a török, sem a németben nem bíztak, hanem francia segítségtől remélték sorsuk jobbrafordulását.

A háromféle irányzatnak összehangolása talán megthozta volna a kívánt felszabadulást, de ennek ke-rezötülvitele olyan nehezen ment, hogy mire sikerült volna, Bécs már felébredt s vérbefojtotta a megmor-dulást.

A bécsi udvar vallási politikája az 1670-ik évben a tót származású Szelepcsényi Györgyöt juttatta a hercegprímási székbe míg Kalocsa érsekévé a cseh származású Kolonics Lipótot nevezte ki. E két kineve-zésével olyan méreteket öltött a protesztánsok üldözése és az üldözésnek címén elláditott rablójárást a pro-tesztáns urak vagyónának elkobására, hogy azt maga az ország legelőse embere, a nádorispán is megszokhatta.

Vesselényi Ferenc nádorispán legűbb embere volt Bécsnek Magyarországon. Mikor Bécs ellen szerve-

kedni kezdett, azt sem saérla tette, hogy a császár ellen törjön, hanem inkább azért, hogy a császárt lehetetlen bécsi tanácsosaitól elválasztani. Vesselényi látta, az az elégedetlenséget, mely napról-napra az Bécs ellen az országban s igyekezett gátat vetni még mielött valami véres megmozdulás kibrobbanhatna. Ó maga nem lévén diplomata, az ilyen ügyekben járatos Vinyédi István ügyvédhez fordult, kinek külföldi ismeretsége is meg volt a esenkiül bizalmas viszonyt tartott fent a legelőkelőbb magyar főurakkal.

A magyar főurak legnagyobb része elégedetlen volt, mert a német kihasználatlannul hagyta azt a kedvező alkalmat, amit a törökön aratott esztogothárdi győzelem jelentett, mert ettől várták az ország felszabadulását. Lépót császár bécsi tanácsosaira hallgatva azonban megkötötte a vasvári békét, melynek terhei ugyancsak Magyarországot nyomták.

Az elégedetlenkedő magyar főurak élén a Zrínyi testvérek, Zrínyi Miklós, a híres költő és hadvezér és öccse, Zrínyi Péter horvát bán állottak. A Zrínyiek állandó összekötetésben állottak Vinyédi utján Gremonville francia követtel, ki Erdélyt is be szeretne volna kapcsolni a megmozdulásba s e célból le is küldte Zrínyi Miklóshoz Bethlen István, Erdély bécsi követét. Bethlen le is utasott Zrínyihez vadásatra, de a szerencsétlen végű vadászat csak halálát hozta a legnagyobb magyar vitéznek s a halál igazi oka ma is ismeretlenek előttünk.

A szervezkedés legtekintélyesebb vezetőjét tehát hirtelen elragadta a halál s így a vesetés Vesselényi Ferenc nádor kesében összpontosult, kiben Vinyédi utján Zrínyi Péter és Nádasdi Ferenc országbíró is csatlakozott s velük együtt egész sereg főur. Sajnos, egyetértés nem volt közöttük, mert míg Vesselényi egyetértésen akart, addig Zrínyi, ki hírneves hős, de ügyetlen diplomata volt, a franciáknak kínálta fel a magyar koronát, Nádasdi pedig csupán azért csatlakozott hozzá-

jut, mert az idős Vesselényi közei halálát sejtve, az elégtelenség segítségével a nádori méltóságot szerette volna megszerezni. Számítása azonban nem vált be, mert Vesselényi halála után a császár Szelepcsényi hercegprímást nevezte ki királyi helytartóvá, míg Nádasdi bíztatásokkal tartotta, hogy ő lesz az udvar jelöltje, ha a viszonyok megengedik.

Nádasdi tehát jónak látta tovább is az elégtel- lenek élén maradni s ezért Zrínyi Péterrel együtt foly-tatta levelezését Gremonville francia követtel. A francia követ azonban, mint sonyl más esetben, csak saját országának érdekeit tartotta szemelőtt s öket hol le-intette, hol biztatta, aszerint, ahogyan érdekel meg-kívánták. Zrínyi Péter öközben elkövette azt a bak-lóvást is, hogy egy időben fordult a sultánhoz és Franciaországhoz. Már pedig a viszony a porta és a franciák között olyan volt, hogy a két nép támogatá-sát egy időben igénybe venni nem lehetett. A portánál időzött esen közben Apafi Mihály erdélyi fejedelem kövele is, ki megtudta, hogy Zrínyi az erdélyi fejedelmi trónt vejenek, első Rákóczi Ferencnek kért. Ez a hír felkeltette Apafi Mihály féltékenységét s az igyekezet is Bécsnek tudtára adni, hogy Magyarországon meg-moldás készül. A dolognak nészt vette az eszes Nádasdi Ferenc is és maga sietett Bécsnek mindent elárulni társairól, de célját nem érte el, mert a császár min-denható minisztere Lobkowitz herceg előtt kegyvesztett lett s olyan lehetetlen híreket koholtak róla, hogy az méltán felháborította. Így están újra az összecskűvők közé állt a most már lengyel szövetség után névsé, legyveres fölkelést tervezett.

Zrínyi ezalatt újra egyenkedni kezdett a törökök- kel. Terveiről a bécsi udvar egyik olasz kémje utján értesült s megtudta azt is, hogy a leveleket Zrínyi sógora, Frangepán Ferenc egy allg 26 éves fiatal ma-gyar főur követtette; ugyancsak megtudta a bécsi udvar azt is, hogy Zrínyi és sógora a Muraközben hadat

As embert az évszakok befolyásolják, mindegyik rányomja ismeretes bélyegét. Az őssz magába szállásra hangolja az embert, a tél szobába kényesszerűt s ott begombolkozva Pató Pálként éldegél, nyáron menekülnek a naptól árnyas vidékekre, fürdőkre, falvakra félra vonulnak a városiak. Legmélyebb hatást lelkünkre a tavassz gyakorolja. Körülöttünk az élet megindul: fű, fa virágzik, madarak csicseregnek, méhecskék, gyűjtötenek, a szántóföld sűdül, erdő, mező, liget, hegy le- virul. Minden azt hirdeti, hogy élni szép és jó, Isten nagy áldása az élet. A föld fölött is megmozdulnak az alkotó energiák, neki fog a munkának, ég később a dolog, még nincs kánikusa; a természet ölen pihen ki fáradsalmait, üdül át szórakozási idejét. Iskolákban tavasszal jobban megy a tanulás, korán reggel fogé-konyabb az éssz, serényebb a munkás, szorgalmasabb a hivatalnok. Vigan, szívesen dolgoznak, mert a nagy természetben minden munkára sürget, kötelességteljesítésre hív.

Tavassz van a természetben, tavassz kell, legyen a természetfeletti régiókban is, a lelkek világában, hogy az ember életében összhang uralkodjék. Sokáig dermesztő hideg volt az emberiség világában, az eredeti hűn fagyos szele, síró vihara lefagyasztotta a lelkek virágát. Az első asszony nagyritörő vágya lopta a szí-vekbe a borut, hozta a földre a könnyet, változtatva lakhelyüket síralomvilággá. Jött az idők tejszében a másik nő, az erős asszony, ki az ősszvetéségi sötétiséget újsszvetéségi világossággá varázsolta. A kegyelem fényé-vel és melegével tavassz derített a földre. Ő a kegyel-mek Anyja. Virágot fakasztott a lelkekben, az öröm és szeretet virágát, jószágossá tette az embereket. — Széppé alakította a világot. Anért szép szeretet Anyjá-nak nevezi. Hívja őt ég és föld. Májust hozott a síra-lom világyébe, virágozó, kedvessé tette az életet.

Es az erős Asszony, es a felkelő hajnapir, es a mosolygó tavassz: a legszentebb Anya, a boldogságos mássz Mária. Lelkekben, életében megtalálunk mindent, ami szép, nemes és jó. Szűz virág essent Anyának mondjuk a lorettói litániában. Miért? Mert a költő kérdi:

Tudod, mi a virág?
A földnek jószága.

Isten Anyja pedig a földnek legnagyobb áldása, legfőbb jószága, mert a jószág kufőjét, magát a Jószágot hozta a világra.

Tovább kérdés a költő:
Tudod, mi a jószág?
A lélek virága.

A szent Szűs lelke valóságos virágkert, mert minden erényt fellelhetünk benne, ami az emberi életet szebbé, jobbá, nemesebbé, boldogabbá teszi.

Anért helyesen folytatja tovább a költő:
Szeresd a virágot
Es ne félted szivedet,
Mert ki est szeretői,
Rossz ember nem lehet.

A szent Szűs a legjobb volt az emberek között. Ezt maga Isten is elismerte, mert Gábor főangyallal anért köszöntötte: áldott vagy te az asszonyok között.

Valahogy a mai modern ember islése kezd eldur- vulni, megváltozni; nincs érséke az Isteni szép iránt, nem szereti a természetet s nem akar természetesen lenni s természetesen élni. A virágot eltapossa, a szívet megkeményíti, kezd rosszul lenni. Művirág jobban tetszik neki, mint az élő, mert az nem éres; így csak mű-erényei vannak s az egész élete csak tengődés, lassu haldoklás. Az ember kezd meghasonlani önmagával. Vajjon mi ennek az oka? Megfelel a költő:

A virág s az erény
Két atyafi gyermek,
Egy szívben egymással
Nem ellenkehetnek.

gyűjtönek a Spankau tábornokot ellenük küldte a stájer- orasági hadokkal. Vesszelényi látva, hogy a terv nem sikerül, maga sietett Bécsbe s ott mindent feltárt a császárs s miniszter, Lobkovits herceg előtt. Zrínyi Péter pedig, midőn megtudta, hogy a császárs hadat küldött ellene, azt hitte, hogy még mindent jóvá tehet s sőgorával együtt Bécsbe indult. Nem jutott azonban tovább Bécsujhszelynél, mert itt Lobkovits herceg paran- csára elfogták s néhány napi fogva tartás után a bécs- ujhelyi börtön udvarán Frangepán Ferenc-cel együtt lefejezték. Ugyanas nap, 1671 április 30-án végezték ki a bécsi várórháza udvarán Nádasdi Ferenc-ot. Mind- három kivégzett főur birtokait elkobozták s azokból az udvarhos hű embereknek adták jutalmat.

Zrínyi Péter, Frangepán Ferenc és Nádasdi Fe- renc kivégzésével lenaral a magyar történelemnek azon gyászas korszaka, melyet Vesszelényi-féle szővetkezés- nek nevezünk. A szővetkezés nem sikerült. Nem siker-ült elsősorban anért, mert nem volt meg az egyetértés azok között, kik a vesztésre törökedtek. De nem siker-ült anért sem, mert az ősszvetéségi vezetők között Zrínyi Miklós halála után nem volt egy sem, ki úgy tekintélye-vel, mind jellemének szilárdságával és fellépésének biztonságával egy ősszvetéségi megmozdulás vesztérévé vál- hatott volna. De elősegítette a sikertelenséget s a gyá- szos véget a politikában járatlan emberek hiányké-nyése is, amellyel hittek abban, hogy e kis nemzet jogos érdekeit más népek is sikra fognak szállni. Hiányzott a megfelelő politikai iskola, mely megtanította volna őket arra, hogy elérni csak azt lehet, amit önerőnk- től elérhetünk s idegen segítségre csak addig támaszkod- junk, míg az az érte hozott áldosat mértékét túl nem haladja. Szemeru, de sekuszor bebizonyosodott tény az a magyar történelem folyamán, hogy amit önerőnk- től nem tudunk érni, azt idegen segítséggel sohasem érhetjük el.

Ahol a lélek és a test rossz testvérek, felmond- ják a barátságot, nincsenek egymással jóban, ott a harmadikus élet felbomlik s idegszavar, lelki rövid- értelműt következik be. S miért jutott ide a mai embe- riség? Anért, mert megfőledkezett jószágos Anyjáról, messze eltávolodott örök essményképétől. Nem enged- te be lelkébe a kegyelem tavassz fűfűllatát, hogy onnan eltávolítson. Hiszörörjüm minden őssz bánatot, a termé- szetellenes élet fonyadt, lehullott falevelét, az öröm- telenség színtelen virágot, anért májustalanok, boldog- talanok léte napjai.

Egyedül orvosság: visszatérni szű: Márlához, az Igszi E-ot Róssanyjához. Mert csak Ő segíthet, a Május királyneje!

Anért: szeretünk május minden napján letépel- minden orgonát, vele feldiszníteni Mária oltárának szá- molyát!

P. Réthy Appolinárisz.

Népkönyvtárak szervezése.

Pulohard János fg. tanár értékes utmutatója a falusi népkultúra egyik fősszmkőszőrlő.

Allg van emberi találmány, amely következményében oly óriási jelentőségűvé vált volna, mint a könyvnyomtatás feltalálása. Azelőtt is volt értékes embri tudás, azelőtt is lobogtak az embri géniusz világitó fátylái, de a könyvnyom- tatás előtt nem lehetett nagy tömegek a tudás körébe be- vonni, nem lehetett a tudást széles körökben terjeszteni.

A könyvnyomtatás astán mindent megváltoztatott! — Régen nagyon sokan, sőt még a királyok sem igen tudtak írni, olvasni. Ma? Ma mindenki olvas! Olvas a diák, mert olvasmányos tessik emberré azokból meríti tudását. Olvas az ur, a cseléd, es iparos es kereskedő es olvas a nemzet gerince, a földműves is, mert minden érdekli, ami a nagyvilágban tör- ténik... Es földent anért, mert szeret olvasni. Elolvass tehát mindent, ami a kezébe kerül, kezdve a csomagoló papirtól a legjobb könyvtől mindent. Hogy tényleg ilyen nagy a né- pünkben az olvasási vágy, bizonyítja az alábbi megtörtént eset: Egy Szeredába járó tejszűtő érdeklődött valaki, hogy szeret-e olvasni s ha igen, mit? A válasz az volt, hogy bár- mit elolvass, de legszívesebben magyar történelmi tárgyú könyveket. Kapott a kívánt könyvekből, hazavitte, elolvasta, de nem állotta meg, hogy szomszédainak el ne mondja, milyen szép könyveket kapott el olvasni. A szomszédok — amint ké- sőbb elbeszélte — arra kérték, adná át nekik is a könyvet, de bizony ő nem adta. Nem hinném, hogy irigységből, hanem inkább tudásféltésből. A szomszédok azonban nem hagyták magukat, hanem mikor tejszűtük nem volt odahaza, feltörték házáat, az érdekes könyvet elvitték es vissza sem adták, míg el nem olvasták.

Ez a kicsi, de jellemző példa is mutatja, hogy népünk- ben az olvasási vágy oly nagy, hogy a magánkezsértől sem riad vissza, csakhogy egy jó könyvhöz hozzájusson.

Sokat panaszkodunk a népegészség hiányai miatt, sokat fázdozunk a nép életstíljének emelésén, de sokkal többet kellene tennünk, hogy népünk beoszlotes keresztény erkölcsi alapon álló könyvekkel lássuk el, mert a jó könyv emel, jobbit, nemesít, a rossz viszont megüli a lelket, megbontja a rendet, a fegyelmezettséget es pusztulásba dönt. Hogy ez mennyire így van nemcsak a saját bőrünkön, hanem a világon minden- tütt tapasztalhatjuk.

Nem kellenek figyerekek, bombák es repülőgépek egy nép tönkretetéséhez, sokkaldekeasabb munkát végeznek az ellenség ólomkatonái, a betűk. Alattomosan osszszak be az erkölcselen nyomtatványok csalárdaink szeszélyébe, feldulva azt. Népünk nagy családjában pedig megbontották az egyés- séget, feldulatták a jó erkölcsöt es mikor ember kellett volna a gátra, mint oldott kéve hullott szét a nemzet. Márget, azt nem szabad mindenkinek ársztani, a gyógyszerész is csak orvosi rendelre adhat ki, de lelket mérgező képeket, könyve- ket bárki adhat es vehet, nem tő-ődik vele senki.

Fel kell tehát vennünk a harcot a betűk ellen is es népünk kezébe olyan könyveket kell adni, amelyek hitet es tudást adnak, olyanokat amelyek nem rombolnak, hanem építenek.

Erre a célra legalkalmasabbak a népkönyvtárak es az ezzel kapcsolatos olvasóörök. Könyvtár!... Ha a mai ember ezt a szót hallja, hatalmas termek jelennek meg lelki szemel előtt, végláthatatlan könyv- polcookkal, kényelmes olvasótermekkel es pénzzel párná- zott vasszékényekkel, ahol mindent meglehet találni, amit csak el akar olvasni.

Igen, a ma embere elfelejtett egyes, tízes, százaz szám- jegyekben számolni, gondolkodni, mert nála a valami is ezres számjegyekkel kezdődik. Ez egyes, tízes es százaz számjegy megvetett valami a mai ember számára. Pedig ha erős, életre- való dolgot akarunk csinálni, szeretettel kell magunkhoz ölel- jük az egyest, meg kell beoszlítunk a tízeset, hogy kitartó munkával, osszgedésenkülül fázrdással építhessük a biztos alapu egyes es tízesekre a százaz, ezres, stb. számokat.

Hogyan kezdjük el a munkát? A könyvek esseretetésé- es az olvasás utáni vágyat tulajdonképpen már az iskolában a gyermek szívébe elította a tanító. Tehát csak az érdeklődést kell fokozni a gyermekben, hogyha sikerül az iskolából, egy- egy jó könyvért ismételen visszatérjen oda es es a legény-, főrd-, es öregkorára is lelkiesszűkület legyen a számára, hogy ne érszene jól magát, ha legalább vasárnap vagy ünneppap el nem mehet a könyvtárba könyvet esserélni.

Ez tehát az iskola egyik feladata, a másik pedig az, hogy a gyermek lelkébe ezzel kapcsolatosan belenevelje az áldozatkészséget. Ne m'ndig csak várjon valamit, hanem ha ugy adódik, angolódás nélkül, örömmel tudjon áldozni is.

Igen ám, ez kezdetek mind jó, de mi nem várhatunk addig, amíg az nemzedékek nőnek fel ebben a szellemben es megteremtik azt, amire égető szűkűgünk van. Nekünk essele- kednünk kell, amíg nem késő es a s-mmből kell létrehozunk valamit. Akármilyen hihetetlennek is hangzik, bizony a semmi- vel kell kezdenünk es ebből a semmiből kell kitermeljünk köz- ségeink szellemi es lelki táplálékát, a jó népkönyvtárakat es olvasóörököt itt megnint utalni akarok arra, hogy ne akar- junk egyszerre nagy dolgot csinálni, hanem elégedjünk meg a kevés, de biztosal, mert ha nagy lát faragunk gyenge bis- kával, abba az es első vágásnál beletörhetik, míg ha csak pálcát, minden bizonyal győzedelmesszedik.

Meg kell tehát a munkát kezdeni. De ki es hogyan? Kire várna es a szép, de sok fáradságot, utánjárat es kitar- tást igénylő munka, mint a tanítósa — ott, ahol van — olyan közösségben pedig, ahol hitvallásos iskolánk nincs — a papra. Nem mintha nem lennének amugy is bőségesen ellátva munká- lal es anyagi gondokkal, hanem anért, mert a sorsadta körülmények rákényszerítik ennek a többletmunka megindí- tásának, később pedig irányításának elvállalására.

Népünkben az olvasási vágy — amint már elősszeg is említettem — nagy, ha pedig olvasni szeret, nem hinném, hogy lenne olyan közösség, amelyben kezdetben ne akadna 15—20 ember, aki havonta szívesen ne áldozna 10 lejt, csakhogy jó könyvhöz hozzájusson. Míg azonban a 10 lejes hozzájárulásból, meglehet lehet beesszenni es azokat az olvasókat kiadni, meglehet kísérelni a könyvszeressét gyűjtés útján is, termé- szetesen csak ott, ahol erre megfelelő alkalom van. El kell menni mindasokhoz, akikről gondoljuk, vagy tudjuk, hogy

könyvük es magyar szívtük is van, ismertessük meg velük a mozgalom célját es a felajánlott könyveket hozzuk is mindjárt el, mert az első felbuzdulás, a lelkesedés nagyon szép, de amit magunkkal hoztunk, az biztos.

Ha ilyen módon sikerül az első alapot megteremtőnk, sokkal könnyebb a dolgunk, mintha egyenesen a tagsági díj- nál kezdjük. Miért? Mert ebben az esetben nem gyűlésszel és pénzgűjtéssel kezdjük, hanem kérés nélkül már mi adhat-unk. Hogyan? Kiválasztjuk a közösséget azokat az embere- ket, akikről tudjuk, hogy minden eszerpét es jóé-t lelkesedni tudnak es akiknek tanácsára mások is szívesen halgatnak. Ezeknek magunk visszünk el egy-egy jó könyvet, hadd olvassa el es hirdesse mindent, hogy aki olvasnivalót akar az csak menjen a plebántúra, vagy iskolába, mert kap. Ezt a munkát 5—6 hétig kell folytatni. Ha azt látjuk, hogy a helyzet eléggé megérett, akkor már összehívhatjuk a könyvtár alapító gyűlést. Legyen kezdetben inkább kevesebb tagja a könyvtárnak, de lelkes, min sok es közömbös. Eleinte természetesen a pap, vagy tanítósnak kell ugyszólván minden munkát végeznie mind- addig, amíg m'gfelelő vezetők nem neveltek, a lelkes írá- nyítást azonban mindig.

A tagsági díjat csakély összehben állapítsuk meg, amit mindenki, aki tagja akar lenni, könnyen es megérsés nélkül meg tud fizetni. Vegyük a 10 lejes alapot. Igaz ebből eleinte sok könyvet nem vehetünk, de megvan az eshetőség arra, hogy önkéntes, természetbeli adakozással mindazt visszanyerjük, amit az alacsony tagsági díjnál elvesztettünk. Könnyeb- a falusi embertől egy néhány hasáb fát, 1—1 véka rozost, bu- zát, árpat, zabot, vagy krumplit elkérni, mert azt könnyebben adja ki mint a pénzt. Az igaz, hogy ez megnit csak többlet munkát jelent a tanítósnak vagy papnak, mert a vezetesen kívül be kell állítani raktárnoknak, azután meg kalakalivogatónak es végül a begyűlt fa es termények értékesítésével kereskedőnek is. Az eredmény azonban megéri a fáradságot, mert ha az ilyen lelkesedni tudó, olvasó, tehát műveltebb tömeggel el akar érni valamit az sokkal könnyebben megy, mint a műveltelet- lenél. Az említeten kívül számtalan alkalom adódik, amikor a könyvtár alapját gyarapíthatjuk. Különösen azokra kell bizo- nyos könyvtárakat kivetni — anélkül, hogy tudna róla — akik módjukkal kérekednek es mindenben többlet akarnak mutatni a többlet, de soha semmire nem áldoznak. Ha fényesebb esku- vót, vagy pompásabb temetést kívánnak fizessenek többlet es az a többlet legyen a könyvtáré.

Ott vannak a közbitokosságok, mennyit tehetnek volna ezen a téren. Csak amit hiabaváló pereskedésekre, haszontalan do'gokra költöttek, abból az összehből ma már minden község- ben szép könyvtár állhatna az olvasni vágyók rendelkezésére. Ezenkívül ott van a sok táncmultság es egyéb beépőjegy- es szórakozás, hát rem lehetne ezeknek a jövőbe nézől is egy bizonyos hányadot erre a célra fordítani? Ha mindjárt 10 lejt is az az összeh. Es végül a hulladékok gyűjtése, amit mindenki le szokott mosolygolni. Ne egy ember tegye, hanem váll- lalva es egész kö ség, de ezen egy elő érdeklében. Gyűjtson össze minden elhullatott papir, vas, vagy rongy darabot, ott es ahol csak teheti es azt minden évben egyszer értékesítsek. Vagyont lehet ezzel összegyűjteni. Csak nyitott szemmel kell járjunk, mert erre példát ronggeteg láthatunk. Németország- ban például egy földboznak sem szabad kárbamenni!

Folytathatnám, még számos példát hozhatok fel, de hogy melyik községben mi volna a legm'gfelelőbb kezdet, azt az elindítók kell legjobban tudják.

Milyen könyveket szerezünk be? Általában minden olyan, amely keresztény erkölcsi alapon áll. Tehát az elv az legyen hogy a könyvtár ne tegyék egyoldalavá, hanem legyen abban a meséktől kezdve a tudomány rész g minden képv- selve, mert népünk az élet minden problémája érdekli. Könyv- jegyzékek pedig minden könyvkereskedés szőglá, ugy hogy abból ki lehet válogatni a m'gfelelőket.

Ké legyen a könyvtár? Természetesen a népé, de az Egyház jogára alatt mert aki sziklára épít annak háza minden viharral szombeszáll, semmi ki nem kothat el a nem tántelheti.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Egy minta-székely család ünnepe. Bartha Adam celtészkefői gazdi es neje Miklósny Mária május 7-én táncpük házaságuknak huszonöt éves év- fordulóját. A szorosabb családi jellegen kívül köze van ehes az ünnephoz az egész csiki székely családnek. Mert Bartha Adam egész munkás élete példaként állhat mindenfelé, ahol az értéket számon tartják. N-ékünk pedig kötelességünk nyilvántartani néplaknek azokat a kiválóságait, akik büszkeséggel tölthetnek el. Bartha Adam ennek a népnak ilyen megbecéltésre számo- tartható győngye. Akár a világháborus idők áldozatát, akár a béke idők viharos idjét emilijük, az ő élete a kötelességteljesítésnek legfőkéletesebb példája. A há- borub-n egyike volt a huszonégyes honvéd eserd leg- vitésebb katonáinak. Az aru áni idők béke frontján pedig azok kösés a mintagazdák kösés tartozik, akiknek okos, haladó szellemét a legfőkéletesebb kiállítás is elis- merete. A mi elismerésünk is fokozott mértékben kell őrt álljon az ilyen példás csiki életek fölött, akiknek később a silányabb csiki föld is aranyá változhat. Assz tehát a szorgalom, a jóaccság, a haladás es munka szeretete. — Mindazok az örök szép erények, amelyek Bartha Adamnak a legelső helyet biztosítják Czikvármegyge gazdaságadalmában. Bartha Adam egész élete megérdemli, hogy a mai sz p család ünnepe sz szeretettel emlékezzünk es Isten áldását kérjük további munkás, kötelességeket ismerő példás életére.

— A Nemzeti Ujjászületés Arovonalanak létesítészéről szőrd törvény végrehajtási utstítésének 13 ik cikke értelmében a minisztertanács elötte meghívja a Nemzeti Főtanács tagjait, hogy vegyenek részt a fővárosban es hó 9 én reggel tartandó ünne- pessen. Az ünnepségre vonatkozó részletesebb felvilágo- sítások a Nemzeti Főtanács tagjainak május hó 8 an délután 5 es 6 óra között fog adni, a Nemzeti Ujjá- sületés Arovonalanak a képviselőháza palotájában sző- kelő titkársága.

— Megnyit a Romániai Magyar Népkösös- ség bukaresti irodája. A Romániai Magyar Népkösös- ség bukaresti irodája megkezdte működését. Az irodát dr. Mikó Imre, az ismert nevű fiatal ügyvéd, a Nemzeti Ujjászületés Frontja legfőbb tanácsának tagja voneti. Es az iroda, amely a magyar sajtóval valamint a hatóságokkal állandó összeköttetést tart fenn, mindaz kösérdektű ügyben készséggel áll a magyarság szőglá- latára. — A Romániai Magyar Népkösöség fővárosi irodájának címe: Dr. K. Mikó, membru in Consiliul Superior National al F. R. N., Bucuresti, Calea Vic- toriei 123/a., et. II.

Gyergyói élet

A „legszébben elbeszélő” magyar író — Nyírő József.

Néhány nappal ezelőtt érdekes és a maga nemében egyedülálló verseny színhelye volt a budapesti Pázmány Péter tudomány egyetem bölcsészeti karának egyik terme. A versenyt „Helyes kiejtés” cím alatt írta ki a bölcsészeti kar dékánja s azon egyetemi hallgatók és hallgatónők vettek részt igen szép számban. A verseny lényege, mint ahogyan az a címből is kitűnik, az irodalmi művek szövegének helyes kiejtésével, szép hangszíjjal való előadása volt.

A verseny előkészítő és bíráló bizottsága az alábbi írók műveiből jelölt ki részleteket: Babits Mihály, Gárdonyi Géza, Mikszáth Kálmán, Móra Ferenc, Móricz Zsigmond és Nyírő József. Az előadók szabadon választhatták az írók műveiből.

Nagyszámú hallgatóság rendkívüli érdeklődése mellett zajlott le ez a különös, újszerű verseny, mely egyáltalán nem volt könnyű, de annál érdekesebb és izgalmosabb.

Harminchat egyetemi hallgató közül ötven kerültek döntőbe, akik valóságos remekelték az egyes irodalmi művek felolvasásában, vagy elmondásában. Az előadásukat természetesen a szöveget nem bírálták, mégis nem egyszer szívesen hallgatta volna — bírálóbizottság és közönség egyaránt — tovább a remekbe szabott történeteket. A versenyzőkre azonban meghatározott idő: husz perc jutott s ennek leteltével nyomban ki is hirdették az eredményt.

A verseny első három helyezettje: Lőrincz Lajos tanárjelölt, Barcsay Márton és Kiss Jenő egyetemi hallgatók voltak.

Ami a versenyben újszerű és számunkra is a legérdekesebb volt az, hogy a verseny résztvevőinek arra is feleletet kellett adniuk, hogy ki a legszébben elbeszélő magyar író.

Örömmel és jogos büszkeséggel állapítjuk meg és vesszük tudomásul, hogy az előadónak több mint fele — Nyírő József műveiből választott ki egy-egy részletet előadásra, illetőleg felolvasásra. A versenyzők Nyírő József műveinek szövegét többnyire könyv nélkül tudták és adták elő.

A verseny három első „helyezettje” közül ketten: Barcsay Márton és Kiss Jenő — Nyírő József írásai-
nak to mácsolással érték el rendkívüli hatást és —
dicőségét.

Emlékezzünk régiokról.

Földesókolás.

Az Alföldön még a közelmúltban is (reg emberek emlékeznek rá) szokás volt, hogy a nagy úrról hasatérő ember hasatérőre megcsókolta a földet. Ha ez így volt, valószínű, hogy ez is még állal emlék. Persze szokás a földet megcsókolni, de meg van ez a szokás a mongoloknál és a kalmukoknál is.

Ha az alföldi ember hasatérőre megcsókolta a földet, az egészen érthető volt. Az Alföld népeit többnyire elsősorban szőlőföldjéről a tatár és a török, tehát jobban tudta megbecsülni az otthont, mint az ország többi népe.

Virrasztás.

A magyar táborokban mindig voltak éjjeli őrszemek, egyiknek neve „virrasztó” volt. A XVII-ik században Londonban kiadták egy Lipsius nevű tudósnak és régi iratait, amelyben ékes latin nyelven el van mondva, hogy a pannonok éjjeli őrel a táborban csak a szivakkal szokták egymást ellenőrizni:

„Sollay megh sollay megh virrasztó sollay megh.”

Amikor pedig fölvirradt a hajnal, akkor valami dalt énekeltek az őrek (talán ébresztőnek), amely így kezdődött:

„Hajnal vagyok szép pyros hajnal vagyok.”

A napvágás.

A magyar király koronázása után fején a koronával, lehátán lemegegy a koronázási dombra (melyet az ország összes vármegyéből hordanak össze) s ott kardját kirántva a világ négy tája felé vág vele. Ezt úgy értelmezik, hogy a király ezzel azt jelöli, hogy mind a négy világtáj felé megvédelmeszi az országot.

Ez nem kizárólagos magyar dolog. Karintliában ugyanezt megtették a hercegek már az Árpádok korában. Valószínű, hogy a napvágás hagyományát úgy a magyarok, mint a karanténi Magyarországi és Karintia korábbi lakosaitól, az avaroktól vették át.

Menander görög író ugyanis megírta, hogy az avar házak kardjukat kirántva a Nap-istenre szokták esküdni. A napvágás tehát: pogány esküförmé.

A magyar nadrág.

Szűk volt-e a régi magyarok nadrágja vagy bő? Erről nagy akadémiai viták folytak a múlt század ötvenes éveiben.

Jérnel keleti utasasáról hasatérőre azt állította utjairól kiadott nagy könyvében, hogy a magyarok régi lakóhelyén, a Volga mentén talált régi siraszböcek az öltözék gombhílyű niszak, mellvért, az alatti szinésre ujjú, térdig érő, prémes mente továbbá szűk nadrág és valószínű magyar csizma volt.

Az akadémiai bizottság, mely Jérnel jelentésével foglalkozott, kifogásolta a szűk nadrágot; az akadémikus urak szerint a szűk nadrág nem órági magyar

viselet, mert a bécsi Képes Kézirékben leírtak magyarok bönadrágot viseltek és válami Burgmaler János nevű német a XVI. század elején kiadott farszövegében szintén bönadrágnaknak tünteti fel a magyarokat.

Arra, hogy a bécsi Képes Kézirék képeit válami német barát is rajzolhatta, aki magyart sohasem látott, valamint, hogy Burgmaler is elkészíthette farszövegét anélkül, hogy valaha magyarokat látott volna, az akadémia nem gondolt.

Fehérló áldozat.

Ással hagyomány ez is, de nem magyar eredetű. Már az Indusok eszent könyve, a Védák is leírja a fehérló áldozat szertartását. Herodotos és Xenophon könyveiből tudjuk, hogy a régi perzsáknál is szokásban volt a fehérló áldozat. Sőt a germánoknál is hasonló dolgot jegyzett fel Tacitus. A tusk-tatároknál, mongoloknál és mandzuknál pedig egész az újabb időkig szokásban volt a fehérló áldozat. A szibériai pászter-népek, a purjáték és tunguzok között pedig még ma is előfordul.

Nagy Lajos király 1356-ban szövetséget kötött Valencével, kikötötte, hogy a valenciai köztársaság évenként egy biblában fehér lovat küldjön a magyar királynak hódolat jeléül. Talán akkoriban még nagyon élénk lehetett a fehérló áldozatok emléke a magyaroknál?

A vérszerződés.

A Névtelen jegyző leírja, hogy a hét törzsfőnök mint választotta fejedelemmé Álmost. A választás megpecsételésére a vesérek vérszűt ittak: pogány módra sejtát vértüket egy közös edénybe eresztették.

Ez a vérszűt, mint a Névtelen is írja, nem csupán magyar, hanem általában pogány szokás volt; abban a korban és még előbb, más pogány népeknél is divatozott. Magyarországon állítólag még évszázadok múlva is szokásban volt a vérszűt. Egy Buxton András János nevű német 1537-ben azt írta, hogy a magyarok közt baráti körben még mindig szokásban a vérszűt.

A középkori írók feljegyezték, hogy mikor a kunok szövetséget kötöttek a görögökkel, szintén vért eresztettek magukból egy közös edénybe. A régi skitárok is hasonló dolgokat jegyeztek fel a görögökről, de hasonló szokásnak a nyomait találjuk Asmund és Illug skandináv királyok kronikáiban is.

Villámbeszélgetés Marcus Stefan dr.-al, Erdély új művészeti felügyelőjével.

Erdély új művészeti felügyelője Marcus Stefan dr. Kolozsvárt választotta székhelyéül és a jövő héten már elfoglalja hivatalát — Mink a célkitűzéseit, milyennek látja a különleges erdélyi művészet helyzetét? — erről beszélgettünk. Marcus dr. néhány rövid mondatban felvázolja a képet:

— A viszonyok nem kedveznek a művészi fejlődésnek, de számos esetben módomból volt meggyőződéssel arról, hogy Erdély nagy és fejlődésképes művészetben gazdag, csak meg kell adni hozzá a szükséges terepet. Mikor ezt mondom, egyforma értelemben beszélök az írásról, képzőművészetről, színpjátásról, népművészetről és táncról. Legfőbb feladatomból azt tüntetem ki, hogy az igazi tehetségek érvényesülését készítsem elő és véghez vigyem az okvetlenül szükséges rostálást. Az elődieleknek el kell tűnnök. Véleményem szerint a közönség felé irányítani lehet és jó művészi teljesítményekkel a megfelelő mederbe lehet terelni. Az anyag itt van, csak a megmunkálás és helyszükség. Amikor most hivatalomba lépek és véglegesen elhelyeskedem Kolozsváron, mindig azon leszek, hogy a törvények és kapott utasításaim szellemében, igazi művészeti életet honosítsunk meg. Hónapok óta tanulmányozom az általános helyzetet, amelyről a jövő hét folyamán jelentést teszek a kultuszminiszter urnak és egyidejűleg előterjeszttem javaslataimat. Ahhoz azonban, hogy tervetnk megvalósulhassanak, a sajtóra is rendkívül nagy szükségem van. Beköszöntésképpen erről a helyről azt íszenem újságíró karitásimnak, hogy támogassanak engem és viselteszenek velem szemben assal a lojalitással, amelyet részemről is tapasztalhattak és mindenkor tapasztalni fognak.

H I R E K .

— Kögyűlést tartott a gyergyósszentmiklósi „Transsylvania” Tejszövetkezet. Vasárnap, április 30-án tartotta meg évi rendes kögyűlését a gyergyósszentmiklósi Transsylvania Tejszövetkezet. — Szabó György elnök, miután megállapította a gyűlés határozatképességét, felolvasta az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését s az 1938 évi mérleg és veszteség-nyereség számlákat, amelyből kitűnik, hogy a szövetkezet szép eredménnyel működött a múlt évben, mivel 308.334 lej kiadás ellenében 312.485 lej nyereséget tud felmutatni. A kögyűlés elhatározta, hogy a mérleg és veszteség-nyereség számlán feltüntetett 4101 lej tiszta nyereség 10%-a fordításra egy tartalékalap létesítésére, további 10%-a pedig az alapszabályok értelmében közművelődési célokra, a fennmaradó 3281 lej összegből létesítésre a kétes követelés tartalékalapja. — A gyűlés 6 ig. tagot választott 3 évi időtartamra: Szabó György, Maurer Dániel, Pongrács Elek, Schaff Ferenc, Varga János és Fülöp József személyében. Asután a felügyelőbizottság tagjait választották meg 1 évre és pedig: Ferenc G. András,

Madaras Arpád és Blénessy Istvánt rendes, míg Puski István, Tamás János és Biró Lajost pótaggokká. — Az 1939 évi költségvetés tárgyalása során a gyűlés, mint várható bevételt 377 000 lej, kiadást pedig 365.260 lej összegben fogadott el. Indítványok során elhatározták, hogy egy bizonyos összeget, mint prémiumot fognak szétosztani a legtöbb tejet behozó tagok között, az összeg nagyságát pedig az évi nyereség nagyságától teszik függővé.

— Halálra gazolta az autót. Balta Balázs gyergyókllyézfalvi lakos négy éves Anna nevű lánykáját, május 4-én elütötte a Dumitrescu Stefan kavicsszállító autójával, amelyet Szabó Antal kocsivezető vezetett. A gyermek az utópárában szörnyen halt. A vizsgálat megindult. — Hasonló tragédiák leggyakrabban a játesszodó gyermekek hibájából történnek. Hajmeresztő sokszor az a virtuokodas, ahogyan falvak között az uton játesszodó gyermekek a száguidó autót előtt az utolsó pillanatokban átszaladnak. A sofőrnek igazán nagy lélekjelenlétre van szüksége, hogy elkerülje a gázolást. A szülők kötelessége, hogy a gyermekeiket óvják az uttesteken való folytonos csatangolástól.

— Kögyűlést tartott a gyergyósszentmiklósi Gadasági és Hitelszövetkezet. Vasárnap, április hó 30-án tartotta meg a gyergyósszentmiklósi Gadasági és Hitelszövetkezet évi rendes kögyűlését. A gyűlés határozatképességének megállapítása után Márton András dr. a szövetkezet ügyesse felolvasta az igazgatóság választmány és a felügyelőbizottság jelentését az 1938 évi mérleg, valamint a veszteség-nyereség számláról, amelyből kitűnik, hogy az 1938. gadasági év 3626 lej veszteséggel zárult és amely összeg a gyűlés határozata alapján a kötelező tartalékalapból fog leírtni, továbbá, hogy a 63 561 lej rendes tartalékalap, valamint 43 604 lej a hátralekös költségek fedezésére szolgáló alap a konverziós veszteségek csökkentésének fedezésére használtassék fel. A gyűlés asután 3 igazgatósági tagot választ meg újra 3 évi időtartamra és pedig Szócs Aron, Ifj. Pongrács Elek és Madaras Agostont. Az 1939 évi költségvetés beveteli tételét 23.575 lej, míg a kiadásait 22.600 lejben fogadott el a kögyűlés. Továbbiak során a kiköcsönözhető összeget állapították meg 5000 lej összegben. Végül az év folyamán köztendő üszletekre, mint legmagasabb összeg 100.000 lej állapított meg.

Composesoratul „Borsec” at comunelor Ditrău—Lăzarea cu sediul în comuna Lăzarea, jud. Ciuc. Nr. 128—1939.

Publicațiune de licitație.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 20 Maiu 1939 ora 11 a. m. se va ține licitație publică, în localul Ocolului Silvic Joseni în Gheorgheni, în conformitate cu dispozițiunile C. S. și ale art. 88—110 din Legea asupra C. P., pentru vânzarea unui număr de 434 buc. lemne de brad-molid, doborituri de vânt, în cantitate de cca 445 m. c., apte pentru comerț, aflate în stare curățită în pădurile situate în jurul băilor Borsec, proprietatea composesoratului Borsec.

Prețul de strigare este 200 Lei pro m. c., suportând composesoratul vânzător toate impozitele, taxele etc. Garanție provizorică și definitivă este 10% în numerar.

Supraoferte nu se primesc. Condițiunile de licitație se pot vedea la Ocolul Silvic Joseni în Gheorgheni și la Composesoratul Borsec în Lăzarea.

Lăzarea, la 2 Maiu 1939. Composesoratul „Borsec” în Lăzarea. Președinte, Secretar, ss. Ștefan Anđi. ss. Emeric Czimbalmos.

Varrógépek Kerékpárok
Alkatrészek
GYERMEK KOCSIK
nagy választékban
Gábor Aronnénál, Mercurea-Ciuc.

MODELL KALAPOK
tin napenként új formák elős
árban, megtekinthetők
VENCZEL TANÁRNÉNÁL
Ugyanott készülnék minden-
nemű női kalapok elsőrendű
anyag hozzáadásával. Kalapok
átalakítás a legrovidebb idő alatt.
Mercurea-Ciuc, I. O. Bratianu (Gimnázium)-uca 112. sz., a Sörház közelében.

Töltő-tollak javítását és tisztítását vállalja a Vakar-üzlet.

A rom. kath. főgimnázium tornaünnep-sége. Amlat már mult számunkban megemlítettük, a helybeli rom. kath. főgimnázium ifjusága április 30 én délután nagyszabású tornaünnepére készült. A mult vasárnap asután városunk közönségének nagy érdeklődése mellett le is zajlott a torna-bemutató. — Minden amit láttam az ifjuságnak testi nevelésében gyönyörködő készsége az igazán csak megérdemli a rom. kath. főgimnáziumunk iránti bizalmat, szeretetet. Az az ifjuság, amelyiknek testével ilyen módon szemlélben, ennyi lelkesedéssel foglalkoznak az bizonyára állani fogja az élet minden küszöbét. Különös elismeréssel kell megemlékeznünk Nagy Renszöröl a főgimnázium kiváló fiatal tornatanáráról. A gondjaira bízott anyaggal a legtekélyesebb hozzáértéssel bányik és valami nagyserű eredményeket hoz ki. Az a változatos és több mint két órára keresztül pergő műsor, amelyet alkalmunk volt végig szórakozni, a talaj és asertornának olyan széles lehetőségeit illette fel, amely sokszor egészen az akrobatika határán mozgott. A készség alig tudott betelni assal a gyönyörűséggel, amit Nagy Renször tornaünnepére és az általa képzett diákcsoport tornatudása nyújtott. Elmondhatjuk nyugodtan, hogy a gimnáziumunk felsei között jó munka folyik, amely büszkeséggel töltheti el a közvetlen érdekelteket sőt az vármegyénk társadalmát egyaránt.

— A Romániai Magyar Dalosszövetség 1939 április 23-án tisztújító közgyűlést tartott, amely egyhangú lelkesedéssel és felkeltéssel lemet Lucydy Joksmán Ödönt választotta meg elnökének. A Dalosszövetség emittal is kihangsúlyozta a dal művelésének magasabb hivatását. A dalnak a lelkeket megbérlő, a testvéri szeretetet szolgáló, az ideálisebb emberi együttélést eljuttató tiszta asándékait. A 166 taggyűlést aszámoló Dalosszövetség a romániai magyar dal közel huszaszázados végvára. A mai közgyűlés bizakodással tekint a jövő elé. Elhatározta, hogy a belügy és kisebbségi minisztereknél eljár asiránt, hogy a magyar dalárdák zavartalanul végezhessék kulturális munkájukat.

— Megtartotta tavasszi közgyűlését a Felcsiki Rom. Kath. Tanítóegyesület. Május hó 4 én Taplcsa községben tartott tavasszi rendez közgyűlést a Felcsiki Rom. Kath. Tanítóegyesület. A közgyűlést Szász József elnök nyitotta meg. A jegyzőkönyvet Albert Sándor egyleti főtitkár vezette. Az állami tanügyi hatóságok részéről Cosma Ioan és Iamandi altanfűgyelők jelentek meg. — A közgyűlést aszentmise előzte meg, melyet Márkos Endre püebános mondott. A szentmiseen résztvett a kerületi püebóság, a tanítói és kántori kar valamint az egyháztanács több tagja. A Himnusz elnevelése után Csissér Margit mutatott be mintatanítást, melyet Cosma altanfűgyelők és több tag hozzászólása után dicséretesen minősített a közgyűlés. Kiemelkedő számal voltak a közgyűlésnek Fodor Pal mérnöknek, az E. G. E csiki főmegbízottjának időszerű előadása valamint Pulchard János és Vámszer Géza főgimnáziumi tanárok előadása. Előbbi a népkönyvtárak aszerkesztéséről, utóbbi a rajzoktatásról tartott mindenkben kifogástalan előadást. — Pulchard János tanár előadását mai számunkban hoztuk, tekintve, hogy igen életrevaló és mindenütt megvalósítható módszereket ajánl az annyira szükséges falusi népkönyvtárak felállítására. — A közgyűlés adminisztrációs ügyekkel is foglalkozott. Az igen magas szilvonevelési közgyűlést követő ebéd fejezte be, melynek kifogástalan felszolgálásáért Márkos Endre püebános és Tompos Sándor igazgató tanító házigazdákat illeti elismerés.

— Eljegyzés. Pototsky Ödön Csikszereada és Gyenge Iolyka Madásfalva május hó 1-én tartották eljegyzésüket.

— Ritka vadászásakmány, a csikjenőfalvi havason. Az utóbbi 3 évben, egy óriási medve tartotta reitágésben Jenőfalva népet és a havasi legeitette teljesen megbénította. Az elmúlt évben csak lovat 16-ot üt meg a csikjenőfalvi „Fabián” erdőressen és környékén, Most végre a havason nagy ura hurokra került. Ferencs József Windischgráz herceg április hó 28 ról 29 ére virradó éjszaka egy jól irányzott mestori lövéssel pontot tett a havason rémnek garandálkodására. A siker oroszánrésze Kovács Gyula főradászmestert illet, akinek fáradhatatlansága és szaktudása nagyban hozzájárult a csikjenőfalvi rémnek törbacsolásához. A herceg öröme leírhatatlan, mert az elejtett medve világviszonylatban is számottevő, mivel az eddig elejtett medvék között a herceg bemondása szerint, az első 5 helyezett közt sorozható. A hossza, le-mérés után 241 cm. a súlya, dacára annak, hogy tavasz van, 270 kg. Csikjenőfalva egész lakossága kitörő örömmel ünnepli a vadászokat.

— Vissgák a Munkakamaránál. A Munkakamara ismételtén felhívja az érdekelteket figyel-mét, hogy a lapunkban már kösült sorrend szerént folynak a képesítő vissgák a munkakamaránál. A vissgák sorrendje szigoruan bejaratik s aki a vissgáról lemarad, az csak az öni ülésessen jelentkezhetik újra. A vissga sorrendje megtekinthető a Munkakamara hivatalában is. Eszton is felhívjuk az érdekelteket figyel-mét, hogy igyekessenek minél előbb vissgára jelentkezni, hogy mester- és munkakönyvkötés minél hamarabb hozzá jussanak, mert a munkakönyvek kiosztásának határideje hamarosan lejár és a meginduló szigorú ellenőrzéssel sok kellemetlenségnek tessék ki magukat.

— Öngyilkos inasgyerek. Kuna József 15 éves inasgyerek, ki Nagy Balázs csikszereadi cipész-mester-nél volt alkalmazásban, a napokban felakasztotta magát. A csundörtség nyomas az öngyilkosság okai után.

— Életunt öregember. Botár István taplcsai 54 éves gazdálkodó felakasztotta magát. Tettének oka betegsége.

„EUROPA” szálloda és étterem, Csikszereada.

Esküvői ünnepélyek, társas-összejövetelek, bucsuvaso-rák rendezését vállalja.

Kerekedelmi utazók találkozó helye.

Abonánsokat szivesen fogad.

NEUMANN JENŐ VENDEGLŐS.

— Bajba került a lefoglalt anyag eladása miatt. A csikszereadi Cerbureanu-féle fűrészgár-dól a pénzügyi közegek 187 ezer lej adótartozás miatt foglaltat fogsztatósították. Mire árverésre került volna a sor, Hornstein Solomon igazgató a lefoglalt hét vagon anyagot eladta és elszállította a telepről. A pénzügyi-igazgatóság feljelentésére az ügyesség elrendelte Hornstein Solomon letartóztatását, ki fölött gyorított eljárásal fogják itélkezni.

— Autótulajdonosok figyelmébe. Az április elején életbelépett új autótörvény értelmében az au-tomobil, autobuss, teherautó, traktor és motorkerékpár tulajdonosoknak új adóvallomást kell tenniük, legkésőbb május 15 ig. Az adóvallomás megadás foglalja a valto-mást tevő nevén és lakhelyén kívül az autó márkáját, motorszámát, a motor hengerének lltartalmát, a for-galmi számot és a forgalmi hivatali igazolványát, az autó forgalomba hozatalának időpontjáról. Ha a henger-ekre vonatkozólag nem lehet beszerezni az autó-képviselet eredeti igazolványát, akkor a nyilatkozatba beirandó az autó típusa. A vallomásokat a régi ürta-pokón kell adni, ahol a súly megjelölése a henger-tartalommal helyettesítendő. Egyszerűsített beirandó az autó benzín fogyasztása is. A valto-mást elmulasztók szigoruan büntetettek.

— Verekedések. Sánta Mihály és Lőrinc kosmási lakosok megverték Borbáth Sándort. A másik verkedés enél is cifrabb eset. Ott is ketten vernek meg egy embert Mág pedig Kós Agoston és Ferencs gyergyóújfalvi lakosok Borabás Péter Ferencé 65 éves embert vertek meg.

— Elveszett a 2158. sz. „Traassylvania” Bank-betétkönyv. Aki megtalálja adja át a helybeli távbiztosító hivatalba.

— Elveszett egy nyest boa a Vigadó és ka-zárnya között. Kérem a becsületes magtálót, hogy jutalom ellenében adja be a lap szerkesztőségébe.

Van-e fürdőkezdvezményünk ?

Itt a május a a nyárba rohanó idő eszünkbe juttatja újra azt a kérdést, mely évek óta olyan fájó pontja volt városunk és az egész megye gazdasági életének.

Iyenkor, májusban szoktak eszogatni a nyári fürdőszereada szülő jegykezdvezményeket az üdülő- és nyaralóhelyek vasutállomásainak. Nera tudjuk miért, de minden évben későn ébredtünk fel s az eszogatáshoz úgy éreztünk, hogy alig sikerült kiverekedni egy csekélyke huszonöt százalékos kezdvezményt a csikszereadi vasutállomás részére.

Pedig, ha egy kissé utánna nértünk, azt látjuk, hogy Csikszereada olyan kiránduló-központ, mely szerencsés fekvésénél fogva megérdemelné, hogy nemcsak nyáron, de télen is állandó ötvényszállékos jegykezdvezménye legyen. Az eddigi huszonöt százalékos jegykezdvezményt is csak nagy nehézségek árán adta meg a vasut a közelben levő Hargita-fürdő részére, de ha számot vetünk. Itt nem csupán arról az utóbbi időben szépen fejlődő fürdőköről van szó Csikszereada ma való-ságos üdülő központ s a természetjárás szempontjáról hivatalva van olyan szerepet betölteni, mint Brassó. A Hargita-fürdő minden nyáron a betegek czél keresik fel s ugyanilyen mértékben indult fejlődésnek a csikszereadi „Büddö” is, mely szintén Csikszereada placát képezi. Aztán itt van a közszédkunkban a szögödi fürdő valamint a községnek immár számottevő idegen-forge-ma s az a kellemes fekvésű üdülőtelep, melyet egy idő óta Somlyó fehérre messelt apró hácszástól képezznek. Mindenek tetejébe pedig itt van maga a város, mely központját képezi mindesen gyógy- és plihenőhelyek s tiszta levegőjével, fejlődésben levő parkjával, a plhenés és szórakozás keverékét képező nyári életével valamint a közel eső számos kiránduló helylyel és természeti szépségekkel a legideálisebb nyaralóhelyet kínálja az egész évi munkától kimerült városi ember fáradt testének és idegrendszer.

Külön meg kell említenünk még Csikszereada város nevezettségéeként a közelben levő Hal'wg-fürdőt, melynek farszedeget elcsinátó, kúvise fölér bármelyik világfürdő hidegvízgyógyintézetével. Olyan állása az Csikszereada városnak, amely mindenképpen megérdemli, hogy ország-világszerte ismertté váljék.

Mindenek együttvéve pedig arra predesztinálják ezt a várost, hogy az egész megye idegenforgalmának irányító központjává váljék, sennél is inkább, mert az Erdélyi Kárpát Egyesület Csikszereadi Osztálya ebben az évben már nagyobb kiránduló csoportok elszállásolá-sára is berendezkedett a Sutasfonyó alján megbuzsódó egyemeletes menedékházban. Ehas van hivatalva ugyanígy, hogy idővel maga köré csoportosítsa a város jövővő torzszedegete esetén ide építendő villanegyedét.

Az elmúlt pár esztendő meglepő forgalma után nem utóla a fent elgondolás s igen sok függ a meg-valósulásánál attól, hogy a város vezetőség miként tud befolyást gyakorolni a nyári és téli jegykezdvezménye-ket eszté bizottságra. Az ötvényszállékos vasuti jegy-

kezdvezménynek Csikszereada vasutállomás részére való megaszerése olyan eredmény lenne, mely minden eils-merést megérdemel. A megye gazdasági életének szempontjáról pedig igen fontos lenne, ha hasonló méretű jegykezdvezményt lehetne kicserélni a már meglévőkn kívül Szendomekos (Egyesb) és a gyimesi völgy úprajai szempontból értékes vidékeknek állomásaira is.

Most, május elején esedékesek ezek a dolgok s éppen ezért felhívjuk az illetékesek figyelmét, hogy szivesenek el mindent a fürdőkezdvezmények eloyere-siért, mert soha nagyobb szükség van ezek a vidékek nem volt sz idegenforgalomból eredő jövedelemre, mint éppen most, a gazdasági nyomorúságnak és a munka-alkalom hiányának a tetőpontján.

Keresek egy perfekt szakácsnőt, július 1 től, penzió részére. Jelentkezni délelőt-tönként Popper Isidornál, Csikszereada. 2-2

Szörme-bundák, valamint mindenféle téli-ruhák mo- és kár elleni megóvását felelő-ség mellett vállalom: 1-1
Vezsenyi József szűcsmester, M.-Ciuc.

Masamód leányt, ki önállóan tud dolgozni aszoni belépésre keres. Tanuló leányt felvesz, Cseh Istvánné kalapszalonja. 1-2

— „Elvek és vezérek” —
Irta: PONGRÁCZ JENŐ.

A modern európai politika történelmének országutján új szellemi hullám söpör végig. A történelmi politika az emberiség élet és halál utjának szellemi hullámhosszban ugy-nevezett érdekkapcsolatok védőjévé, nemzetek közötti problémák egyengetőjévé válik. Mivel a modern politika és a modern politikai eszközök bizonyos mértékben mindig a népre, mint elsődleges erőre hivatkoznak, szükséges megvizsgálni mindazon problémákat, amelyek szoros egységben sorakoznak egymás mellé, mint az új helyzet alapítói és bizomá-nyosai. Ha a modern politika és szellemi hullámhossz ereje teljes vitathatatlan tudatában éri felsőbbiséget az Európa elrendezésének és az ugynevezett nemzetközi béke megte-remtetésének fenntartásában, akkor szükséges első sorban a hullámhosszban szereplők cselekvési módszereit, elgondolá-sait kétféle szempont szerint elbíralni.

A politikában nem mindegy, hogy a nép, vagy a ma-gasabb elgondolás nyer olyan elbíralást, amely önkéntelenül is sokszor furcsa helyzeteket teremthet a VEZÉR és ELV között.

A hullámhossz politikai és szellemi.

A politikai azért van elválasztva a szellemtől, mert az egyik a nemzeti érdekrendszernek primér képviselője és ez a politika, a másik mint szellemi beleéledődté a nép életébe, illetve a népben magában alkot harmonikus elhelye-ződést, mint tenntartó és eligazító. De nem lehet és nem szabad tagadni, hogy maga a nép is jelenti néha a politikát és sokszor kizárólagosan. Ez csak akkor fordul elő, ha a nép veszélyben van és veszélyben látja népi érdekeit melyek számára jelentik ezt az életet a társadalmi és érdeket életet. Aki pedig csak a népet, mint egyszerű életalanyt tekint, vagy pedig lépésben egyes elvek dicsőítésére vitélében, annak politikai elve csak addig tart, míg a politikai hangulat kiéli magát. Nem is lehet az ilyen politikai elvnek nevezni, hanem damagógiának. A modern ész elgondolása csak azok részére ad ebben a modern politikai életben eligazodást, akiknek elvi és politikai alapja nemcsak a demagogia és lebi-rálás mellett foglal állást, hanem az ugynevezett érdekrend-szerben észre veszi az összes reális és irreális mozgóat erőket.

Az új politikai életbe való beleélés és szellemi elhelye-kezés az elvi alapok mellett nemcsak egy probléma körét és helyzetét világítja meg, hanem történelmi távlatokat, ismétlődéseket mutat, amelyek egyenlő alapon elbíralva egy régi elvhez vezetnek el, tudniillik a politikai élet fejlődésé-nek elvéhez.

A világháború és annak következményei u rendszere-ket, elveket és politikai eszközöket állítottak bele az európai életbe, de ezen felül új vezérek és politikai apostolok jöttek, akik hirdettek egy teljesen átalakult és alapjaiban jól elren-dezett nemzeti és békés európai életet. Jöttek a vezérek és eszültek az elvek, gondolatok a békéért és a béke ellen. A béke fogalma és az ezzel kapcsolatos elgondolások csak az egyes nemzetek önzését szolgálják és így a nemzetközi élet és béke teljesen kutba esett. Ha minden filozófus és morális nagyozás nélkül vizsgáljuk belső összetételében az európai háború utáni politikai életet és a vezérek harcait, akkor olyan fordulatokat értünk meg, amelyek a lényeg és tartalom mellett életet adtak.

Ez az élet nem más mint elvek és vezérek harca, amely önkéntelenül is politikai fordulatokba vakolódik. Minden eszköz és elv, mely cselekvés szempontjáról egy új életet akar hozni nemcsak lényegén kell változtasson, hanem a formán, mivel így érheti el az ugynevezett nemzetközi ered-ményt. A vezér és harca az új európai életben faji alapon indult és a gazdasági alapon kötött ki. (Folyt. köv.)

Könyvkötészeti munkákat a legszebb és legtartósabb kivitelben a legjutányosabb árak mellett eszközöl a Vákár üzlet, Mercurea-Ciuc.